

Tisztelt Olvasóink!

Hónapok óta a jubileumi programsorozat előkészítésén dolgozunk. Már fölkerült a 200 éves Akadémia honlapjára a teljes ünnepségsorozat listája, köztük a határon túli tudományosságot megjelenítő rendezvényeké is. Néhányra konkrétan is föl hívjuk a figyelmüket.

Az eseménysorozat a májusi ünnepi közgyűléssel kezdődik, melyen akadémikusválasztás is lesz.

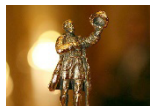
A március 15-ei kitüntetésekről és az egyéb alkalmakon átadott elismerésekről is beszámolunk.

Mint az már megszokott, áprilisban megszorodott a konferenciák, előadások száma, keressék föl az érdeklődésükre számot tartó információforrásokat.

Kocsis Károly elnök

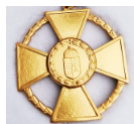
ELISMERÉSEK, DÍJAK

Széchenyi-díjat kapott **Gulyás Balázs** neurobiológus, az MTA külső tagja, a HUN-REN Magyar Kutatási Hálózat elnöke, egyetemi tanár.

A **Magyar Érdemrend lovagkeresztjét** kapta **Jakab Eleonóra** biológus, tanár, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola adjunktusa; **Kónya Péter** történész, az Eperjesi Egyetem rektora, egyetemi tanár, az MTA köztestületének külső tagja; **Némedi Imre**, a Szabadkai Műszaki Szakfőiskola tanszékvezető főiskolai tanára és **Tóth Gergely** diaszpórakutató, nyelvi lektor, a Florida Atlantic University oktatója.

Magyar Arany Érdemkeresztet kapott **Csorba Béla** költő, publicista, az Újvidéki Egyetem nyugalmazott nyelvi lektora és **Zékány Krisztina**, az Ungvári Nemzeti Egyetem tanszékvezető docense, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

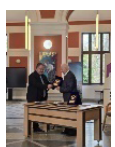
József Attila-díjat kapott **Egyed Emese** irodalomtörténész, költő, a Babes-Bolyai Tudományegyetem professor emeritája, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Az **MTA Bolyai János Nemzetközi Matematikai Díját** kapta **Kollár János** matematikus, a Princeton Egyetem professzora, az MTA külső tagja.

[Bővebben:](#)

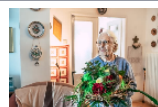
Kolozs megye díszpolgárává avatták **Uray Zoltán** biológust, volt tudományos főkutatót, az MTA külső tagját és **Bogdán László** sporttudós professzort, a BBTE volt dékánját.

[Bővebben:](#)

Iso Velikanović műfordítói díjat kapott **Kovács Lea** zágrábi szak- és műfordító.

[Bővebben:](#)

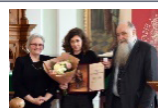
Nyitra megye díját kapta **Vadkerty Katalin** történész, a Szlovák Tudományos Akadémia volt kutatója, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület közgyűlésén **tiszteleti tagokat** választottak és átadták az egyesület **Gróf Mikó Imre emléklapjait**.

[Bővebben:](#)

Gróf Mikó Imre tudományos díjat kapott **Both Noémi Zsuzsanna** a Székely Nemzeti Múzeum muzeológusa, az MTA köztestületének külső tagja. A székely faluközösség nótáriusa — Imreh István élete és munkássága című monográfiájáért.

[Bővebben:](#)

Átadták az Erdélyi Múzeum-Egyesület műszaki elismeréseit: **Maros Dezső-díjat** kapott **Sánduly Annabella, Dr. Gyenge Csaba-emlékdíjat** kapott **Gergely Attila Levente**, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

[Bővebben:](#)

Doctor Honoris Causa címet kapott a **Sapientia** EMTE-től **Menyhárd Attila** jogtudós, az ELTE professzora.

[Bővebben:](#)

Az EME **Fides et Vocatio díját** kapta **Réger Mihály** kohómérnök, az Óbudai Egyetem professzora.

[Bővebben:](#)

Az **EME 2024-es Év Könyve díját** **Ferenczi Szilárd** (köztestületi külső tag) **Kolozsvár várospolitikája 1886–1918** című kötete kapta.

[Bővebben:](#)

A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola **Tomcsányi Húségedíját** kapta **Kohut Erzsébet** tanszékvezető docens és Izsák Tibor tanszékvezető-helyettes docens, az MTA köztestületének külső tagjai. **Rákóczi-főiskoláért emlékérmeket** kapott **Libák Natálka** docens és **Pallay Dezső** adjunktus.

[Bővebben:](#)

A **Babeş—Bolyai Tudományegyetem Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Karának magyar tagozatos diákcsoportja** a 2025-ös **NIBS Worldwide Case Competition világdöntőjében első helyezést ért el.** Felkészítő tanáraik: **Szász Levente**, **Györfy Lehel** és **Rácz Béla-Gergely**.

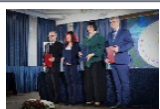
[Bővebben:](#)

SZERVEZETI HÍREK

Megtartotta éves, az újjáalakulás óta **35. közgyűlését** az **Erdélyi Múzeum-Egyesület**, amelyen részt vett **Morvai Tünde** politológus, az MTA Határon Túli Magyarok Titkárságának osztályvezetője.

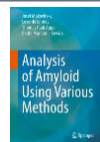
[Bővebben:](#)

Együttműködési megállapodást kötött a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola és a bajai **Eötvös József Főiskola** a kettős képzések indításáról.

[Bővebben:](#)

PUBLIKÁCIÓK

A Springer Verlag jelentette meg **Makovitzky József** és szerzőtársai **Analysis of Amyloid Using Various Methods** című kötetét. A szerző az MTA külső tagja.

[Bővebben:](#)

A Scientia Kiadónál jelent meg **Csapó J. et al. Teoria și practica turismului accesibil în Europa Centrală — implicații ale unui proiect internațional de cooperare** című kötete.

[Bővebben:](#)

Megjelent **A Szatmári Egyházmegye története a kezdetektől** című kötet. Szerkesztette és egyik szerzője **Tempfli Imre**.

[Bővebben:](#)

A Kriterion Könyvkiadónál jelentek meg **Rostás Zoltán Beszélő dokumentumok I–III.** című kötetei. A szerző az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Megjelent **Gazda József Háromszék képzőművészete** című kötete.

[Bővebben:](#)

Megjelent **Czékus Géza A szabadkai temetők fás szárú növényei** című monográfiája. A szerző az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

A **Magyar Tudomány márciusi** számában az MTA II. osztályának összeállítását olvashatják el. Főszerkesztő: **Bollobás Enikő**.

[Bővebben:](#)

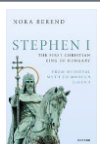
Megjelent és letölthető a **Fórum Társadalomtudományi Szemle** idei első száma, benne **Kontra Miklós A Szemle hozadéka a magyar nyelvészetben** című tanulmányával. A főszerkesztő **Csanda Gábor**.

[Bővebben:](#)

Modellváltások címmel jelent meg a kolozsvári **Korunk áprilisi** száma. Főszerkesztő **Kovács Kiss Gyöngy**, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Berend Nórának, a Cambridge-i Egyetem professzorának **Stephen I, the First Christian King of Hungary. From Medieval Myth to Modern Legend** című könyvéről olvashatnak a világhálón.

[Bővebben:](#)

A kolozsvári Summa televíziós **beszélgetéssorozat** legújabb darabjában **Kása Zoltán** matematikus—informatikussal, a Sapientia EMTE professor emeritusával, az MTA köztestületének külső tagjával találkozhatnak.

[Bővebben:](#)

A Sapientia Podcast legújabb adásában **Szövegek hálójában: irodalom, kritika, kultúra** címmel beszélgetnek **Tapodi Zsuzsa** és **Bence Erika** irodalomtörténészek, a Sapientia EMTE, illetve az Újvidéki Egyetem professzorai, az MTA köztestületének külső tagjai. A műsor meghallgatható a világhálón.

[Bővebben:](#)

A Kávépont Sapientia Igazságszolgáltatás a jogszolgáltatás mellett című legújabb adásában **Varga Attila** jogással, alkotmánybíróval, a Sapientia EMTE docensével, az MTA köztestületének külső tagjával **beszélgetnek**, ami meghallgatható a világhálón.

[Bővebben:](#)

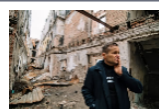
Don Juan mint irodalmi archetíp a címe a Fórum Kisebbségkutató Intézet Bagoly mondja sorozatában megjelent új résznek, melyben **Mészáros András** filozófussal, a Magyar Tudományos Akadémia külső tagjával, a Szlovákiai Magyar Akadémiai Tanács elnökével beszélgetnek.

[Bővebben:](#)

Beszélgetést olvashatnak el a világhálón **Tapodi Zsuzsa** irodalomtörténésszel, a Sapientia EMTE professzorával, az MTA köztestületének külső tagjával arról, hogyan költöztek be az 1848-as forradalom és szabadságharc eszményei és emlékei az irodalomba.

[Bővebben:](#)

Március első hetében Ukrajnában járt **Krausz Ferenc** Nobel-díjas magyar (az MTA külső tagja) és Serge Haroche francia fizikus, és **előadásokat** tartottak egyetemi bunkerekben. A látogatásukról szóló beszámolót elolvashatják a világhálón.

[Bővebben:](#)

RENDEZVÉNYEK

„...mert biceen a szó már a száz szögletén” **A kárpátaljai magyarság 100 éve**. Helyzetkép és perspektívák címmel tartott előadást Csíkszeredában március 17-én **Zékány Krisztina** filológus, az Ungvári Nemzeti Egyetem tanszékvezető docense, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Japán: Hagyományok a mai társadalomban címmel tartott előadást a Bécsi Egyetem Finnugor Tanszékén március 17-én **Mari Okamoto** professzor, az Oszakai Egyetem magyar tanszékének vezetője.

[Bővebben:](#)

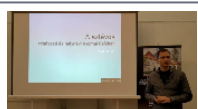
Az erdélyi magyarság 1989 után címmel tartott előadást Budapesten március 18-án **Bárdi Nándor** történész, a HUN-REN Kisebbségkutató Intézet tudományos főmunkatársa, osztályvezető.

[Bővebben:](#)

Március 18–20. között rendezték meg Kolozsváron **a 35 év a romániai magyar néprajzkutatás szolgálatában** — új kihívások és új kutatások című konferenciát.

[Bővebben:](#)

Március 19-én a Csiki Székely Múzeumban tartott előadást **Botár István** régész, muzeológus, az MTA köztestületének külső tagja **A szlávok régészeti és helynévi nyomai Csíkban** címmel. Az előadás megtekinthető a világhálón.

[Bővebben:](#)

Ugyanezen a napon Kolozsváron tartott előadást **Tárkányi Sándor** építészmérnök, a Soproni Egyetem docense **A soproni műemlékek számbavétele és az Országos Műemlékvédelmi Felügyelőség helyreállításainak eredményei** címmel.

[Bővebben:](#)

Március 21-22-én **Közvetítés/ Transmittere/ Transmission** címmel nemzetközi konferenciát rendeztek Csíkszeredában.

[Bővebben:](#)

30. alkalommal rendezték meg március 21–22-én Kolozsváron a **Fiatalkutatók Tudományos Ülésszakát**. A jubileumi rendezvényről beszámolót hallgathatnak meg a világhálón.

[Bővebben:](#)

Március 24-én **szakmódszertani workshopot** tartott Nyitrán **Klemmné Gonda Zsuzsa**, az ELTE Szakmódszertani Központjának vezetője.

[Bővebben:](#)

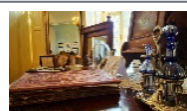
Március 24-én Kolozsváron tartott előadást **Szilágyi Levente**, a HUN-REN BTK Néprajztudományi Intézet tudományos munkatársa **Agrártradíció, agrárinnováció, agrármigráció: gazdasági és társadalmi reziliencia a szatmári sváb falvakban** címmel. Egyben levetítették **Ki a magyar? Magyar anyanyelvű románok a romániai Szatmárban** című filmjét. 25-én **Turai Tünde**, a HUN-REN BTK Néprajztudományi Intézet tudományos főmunkatársa tartott előadást **Migráns nők az idősgondozásban**. Kelet- és közép-európai nők egy globális rendszerben címmel, majd levetítették Turai Tünde és Szilágyi Levente **Az ember a családjáé' otthagyja a családját**. Idősgondozó nők külföldön című filmjét.

[Bővebben:](#)

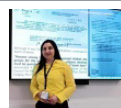
Március 25-én a Korunk Akadémia keretében Kolozsváron tartott előadást **Szakály Sándor** történész, a VERITAS Történetkutató Intézet és Levéltár főigazgatója **Magyarország a második világháborúban**. Kényszer vagy önkéntesség? címmel.

[Bővebben:](#)

Március 26-án konferenciát rendeztek Alsósztrégován, amelyen a **Madách Imréhez és családjához kötődő magyar–szlovák közös tárgyi örökséget** mutatták be az előadók.

[Bővebben:](#)

A március 26–29. között Leidenben megrendezett 15. Európai Társadalomtudomány-történeti Konferencián előadást tartott **Váradi Natália** történész, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola docense **Religious Policy in Transcarpathia (Western Ukraine) during the Soviet era** címmel.

[Bővebben:](#)

Contemporary Legal Challenges in the Central Eastern European Region

címmel rendeztek konferenciát
Kolozsváron március 27–29. között.

[Bővebben:](#)

Március 28-án a Bostoni Magyar Tudósklubban tartott előadást **Héja Dávid** biokémikus, a Vertex Pharmaceuticals vezető kutatója **Xenotranszplantáció** címmel és **Závecz Zsófia** idegtudós, az USA-beli Cambridge Egyetem posztdoktori kutatója **Sleep as a protective factor in the face of Alzheimer's disease** címmel.

[Bővebben:](#)

Ugyanezen a napon **A tulajdonhoz való jog** címmel tartott előadást Kolozsváron **Menyhárd Attila** jogtudós, az ELTE professzora.

[Bővebben:](#)

Március 28–29. között rendezték meg Székelyudvarhelyen a **XXXI. Családorvosi Továbbképző Konferenciát**.

[Bővebben:](#)

Álmodik-e a mesterséges intelligencia?

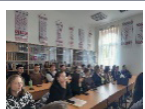
címmel rendeztek beszélgetést Marosvásárhelyen április 2-án **Dávid László** villamosmérnökkel, a Sapientia EMTE professzorával, az MTA köztestületének külső tagjával és **W. Szabó Péter** MI-kutatóval.

[Bővebben:](#)

Április 2–4. között rendezte meg Kolozsváron a **XX. Kárpát-medencei Környezettudományi Konferenciát** a Sapientia EMTE.

[Bővebben:](#)

Kültéri és beltéri levegőminőség címmel tartott előadást április 3-án Beregszászban **Mészáros Róbert**

meteorológus, az ELTE tanszékvezető docense.

[Bővebben:](#)

Április 3–5. között rendezte meg a székelyföldi Kovásznán **XXXII. Tudományos Ülésszakát az Erdélyi Múzeum-Egyesület Orvos- és Gyógyszerésztudományi Szakosztálya**.

[Bővebben:](#)

Április 4–5. között **A jövő didaktikája: mesterséges intelligencia és kapcsolatteremtés multikulturális oktatási környezetben** címmel

rendeztek konferenciát Marosvásárhelyen.

[Bővebben:](#)

Das Moderne Recht und die Kodifizierungsbewegungen in 18-20. Jahrhundert címmel rendeztek konferenciát április 4–5. között Kolozsváron.

[Bővebben:](#)

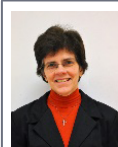
Április 4–6. között rendezték meg Alsólendván a **VII. Tomka Miklós tudományos emlékkonferenciát**.

[Bővebben:](#)

Április 5-én rendezték meg Kolozsváron **A digitális kor jogai** című konferenciát.

[Bővebben:](#)

Április 7-én székfoglaló előadást tartott a Szent István Tudományos Akadémián **Gábor Csilla** irodalomtörténész, a BBTE professzora, az MTA külső tagja „Ő, kolozsváriak, kolozsváriak, miért nem nyitjátok fel egyszer szemeteket?” **Történelemteológia és szentírásmagyarázat Káldi Márton kéziratos prédikációiban** (1623, 1626) címmel.

[Bővebben:](#)

20. alkalommal rendezték meg április 7. és 11. között a **Komáromi Egyetemi Napokat**.

[Bővebben:](#)

Április 8-án Zürichben tartott előadást

Tálas Péter politológus, a Nemzeti Közszerológiai Egyetem docense **Biztonság a poszthegegoniális világrend időszakában** címmel.

[Bővebben:](#)

Művészet a nevelésben. Sokszínűség és multikulturalitás az oktatásban címmel rendeztek nemzetközi konferenciát Marosvásárhelyen április 9-én.

[Bővebben:](#)

Munka és fotográfia címmel rendeztek műhelykonferenciát Marosvásárhelyen április 11-én.

[Bővebben:](#)

Április 11–12-én rendezte meg **vándorgyűlését** Sepsiszentgyörgyön az **Erdélyi Múzeum-Egyesület**.

[Bővebben:](#)

Április 11–13. között rendezték meg a **Kolozsvári Biológus Napokat**.

[Bővebben:](#)

Április 11–13. között **TehetségHíd konferenciát** rendeztek Nagyváradon.

[Bővebben:](#)

A TUDOMÁNY SZOLGÁLATÁBAN

90. születésnapját ünnepelte Brassai Zoltán orvos, a marosvásárhelyi George Emil Palade Orvosi, Gyógyszerészeti, Tudomány- és Technológiai Egyetem professor emeritusa, az MTA külső tagja.

[Bővebben:](#)

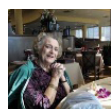

75. születésnapját ünnepelte

Kiss László felvidéki orvos, orvostörténész, az MTA

köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

89 éves korában **elhunyt**

Kisvarsányiné Bognár Éva geológus, a Missouri Állami Geológiai Szolgálat nyugalmazott igazgatóhelyettese, az Amerikai Földtani Társaság tagja, a Magyar Amerikai Kulturális Egyesület, a Kossuth Klub ügyvezető igazgatója, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

69 éves korában **elhunyt Tömörő Éva**,

a Torontói Egyetem magyarnyelv-tanára, a Kanadai Magyarságtudományi Társaság tagja.

[Bővebben:](#)

35 éves a Kriza János Néprajzi Társaság.

[Bővebben:](#)

Fennállásának 30. évfordulóját ünnepelte a Záhonyi Egyetem Hungarológia Tanszéke.

[Bővebben:](#)

ÉVFORDULÓK, TUDOMÁNYTÖRTÉNET

240 éve az erdélyi Besztercén született gróf **Teleki Ferenc matematikus**, költő, az MTA tiszteleti tagja.

[Bővebben:](#)

A szépeességi Szepesolasziban született 230 évvel ezelőtt **Vásárhelyi Pál vízépítő mérnök**, akadémikus. Ő készítette el az al-dunai Vaskapu, a Tisza, a Berettyó szabályozásának tervét.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

Pozsonyban született 210 évvel ezelőtt **Rómer Flóris régész**, művészettörténész, kanonok, múzeumalapító, a műemlékvédelem egyik első kezdeményezője, akadémikus.

[Bővebben:](#)

Kolozsváron született 165 esztendeje **Istvánffy Gyula** (Schaarschmidt) botanikus, **mikológus**, a kolozsvári egyetem, később a Műegyetem professzora, akadémikus.

[Bővebben:](#)

160 éve született a magyar származású osztrák—német Nobel-díjas **vegyész**, **Zsigmondy Richard Adolf**, a göttingeni egyetem professzora.

[Bővebben:](#)

155 esztendővel ezelőtt született az erdélyi Felsőbányán **Hüttl Dezső építész**, a Műegyetem rektora, akadémikus.

[Bővebben:](#)

Kerek 150 évvel ezelőtt született a partiumi Érolasziban **Kövessi Ferenc növényfiziológus**, biológus, a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem professzora.

[Bővebben:](#)

A felvidéki Tótmegyeren látta meg a napvilágot 145 éve **Groffits Gábor építészmérnök**, a Magyaróvári Magyar Királyi Gazdasági Akadémia igazgatója, az agrártudományi egyetem tanszékvezető professzora.

[Bővebben:](#)

135 éve született **Róna Erzsébet** (Rona, Elizabeth) **geofizikus**, vegyész, az Oak Ridge Institute of Nuclear Studies, illetve a Miami University Institute of Marine Sciences kutatója.

[Bővebben:](#)

A felvidéki Nagysallón született 130 évvel ezelőtt **Dudich Endre zoológus**, a budapesti tudományegyetem professzora, az Állatrendszertani Intézet, az alsógödi Dunakutató Állomás és az aggteleki Baradla-barlang laboratóriumának vezetője, akadémikus.

[Bővebben:](#)

130 éve született **Bandat Horst geológus**, a légi- és űrfelvételek geológiai felhasználásának nemzetközi szakértője, a pittsburghi Gulf Oil Corporation kutatója is.

[Bővebben:](#)

Kolozsváron született 125 évvel ezelőtt **Péter Károly talajvegyész** professzor, a Gödöllői Agrártudományi Egyetem rektora, a Talajtani és Agrokémiai Kutatóintézet alapító igazgatója, az Agrártudományi Egyesület alapító elnöke.

[Bővebben:](#)

Szintén 125 éve született a felvidéki Selmezbányán **Vitális Sándor geológus**, a budapesti tudományegyetem tanszékvezető professzora.

[Bővebben:](#)

115 évvel ezelőtt született Szabadkán **Ortutay Gyula néprajzkutató**, művelődéspolitikus, a Magyar Néprajzi Társaság elnöke, akadémikus.

[Bővebben:](#)

A felvidéki Dereglyőn született kerek száz esztendeje **Pásztorniczky Lajos villamosmérnök**, a Műegyetem tanszékvezető docense.

[Bővebben:](#)

85 éves lenne **Staar Katalin kísérleti fizikus**, a zürichi Eidgenössische Technische Hochschule kutatója. Ő fejlesztette ki az egész világon keresett speciális UV Schottky-detektorokat.

[Bővebben:](#)

FELHÍVÁSOK

A **200 éves MTA ünnepi programsorozatát** ismerteti az Akadémia honlapja.

[Bővebben:](#)

Május 8–9-én rendezi meg Budapesten az **Amerikai Magyar Akadémikusok Társasága** és az MTA külső tagsága **Bicentenáriumi tudományos konferenciáját**.

[Bővebben:](#)

Eolvashatják a világhálón az **MTA 200 programsorozat kárpátjai rendezvényeinek** listáját.

[Bővebben:](#)

Budapesten rendezi meg a **15. Vajdasági Magyar Tudóstalálkozót** a Vajdasági Magyar Akadémiai Tanács.

[Bővebben:](#)

Május 28-án **Magyarnak lenni Szlovákiában** címmel kerekasztal-beszélgetést rendeznek Budapesten a kisebbségi identitásról.

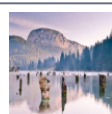
[Bővebben:](#)

Május 29. – június 1. között rendezik meg Csíksomlyón a **XXIX. Nemzetközi Építéstudományi Konferenciát**.

A jelentkezési határidő: április 27.

[Bővebben:](#)

Május 30.–június 1. között rendezik meg a Gyilkos-tónál a **X. Erdélyi Jogászgyűlést**.

A jelentkezési határidő: május 11.

[Bővebben:](#)

Június 26–29. között rendezik meg Kolozsváron a **XVIII. Tudomány- és Technikatörténeti Konferenciát**.

[Bővebben:](#)

Nyitrán rendezik meg augusztus 29–30-án a **Doktoriskolák VIII. Nemzetközi Magyarságtudományi Konferenciáját**.

[Bővebben:](#)

Szeptember 4–6. között rendezik meg Kolozsváron a **23. Élőnyelvi Konferenciát** A lingvicizmus jelenségek, hatásmechanizmusai és a nyelvtudomány feladatai címmel.

[Bővebben:](#)

Hid és Korlát címmel rendezik meg november 14–15-én Kolozsváron a **XIII. Interdiszciplináris Párbeszéd Konferenciát**.

A jelentkezési határidő: május 31.

[Bővebben:](#)

Az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság hírlevele
2025/4. szám

Felelős kiadó: Kocsis Károly elnök

Szerkesztő: Kálóczy Katalin

A Tudósportrét Kulcsár-Szabó Enikő állította össze.

1112 Budapest, Budaörsi út 45.
mtkhirlevel@titkarsag.mta.hu

A hírlevél korábbi számai megtekinthetők az MTA [honlapján](#).

Guttman András

(Pécs, 1954. augusztus 16.),

a Magyar Tudományos Akadémia
külső tagja

András Guttman was born in Pécs on August 16, 1954. He attended the chemical technical school in Pécs and went on studying at the University of Veszprém, where he graduated in chemical engineering, and received his first doctoral degree in 1981. He received his PhD (1993) and DSc (1996) from the Hungarian Academy of Sciences. He began working at the Semmelweis University Medical School and started his scientific career in capillary electrophoresis, a subset of the field of electric field mediated microfluidics techniques, in the late 1980s by joining the laboratory of one of the world's leading separation scientists, Professor Barry L. Karger, as a postdoctoral fellow at the Northeastern University in Boston. After his postdoctoral years, Dr Guttman joined the instrument manufacturing company Beckman — Coulter, where he spent six years (1990—1996), where he invented the replaceable gel technology for capillary electrophoresis making possible the completion of the Human Genome Project years earlier than originally planned. In the mid-90s on the encouragement of his close friend, the late Professor Csaba Horváth (a famous Hungarian scientist at Yale University), he started working on analytical biotechnology. Then he held industrial positions at Genetic Biosystems in La Jolla and the Torrey Mesa Research Institute (established by Novartis) in San Diego. In 2004 he moved to the University of Innsbruck (Austria) holding the Marie Curie Chair of the European Commission for four years. In 2008 he returned to Hungary relocating his whole laboratory to the University of Debrecen while still working as a research professor in Boston. He managed to connect the

Guttman András Pécsen született 1954. augusztus 16-án. A pécsi Vegyipari Technikumban érettségizett. Vegyész-mérnöki tanulmányait a Veszprémi Egyetemen folytatta, kisdoktori diplomáját 1981-ben szerezte. PhD-fokozatot és akadémiai doktori diplomát a Magyar Tudományos Akadémiától kapott 1993-ban, illetve 1996-ban. A Semmelweis Orvostudományi Egyetemen kezdett dolgozni. Tudományos pályafutása az 1980-as évek második felében kezdődött, amikor posztdoktori kutatóként a Barry L. Karger professzor vezette laboratóriumba került a bostoni Northeastern Egyetemen. Itt kezdett a kapilláris elektroforézis alapú elválasztás-technikai módszerekkel foglalkozni. A posztdoktori évek után a Beckman Instruments cégnél töltött hat évet (1990—1996) ahol feltalálta az úgynevezett „replaceable” gél technológiát ezzel lehetővé téve a Human Genome Project évekkel a tervezettnél korábbi megvalósítását. A 90-es évek közepén közeli barátjának, a néhai Horváth Csabának, a Yale Egyetem professzorának javaslatára kezdett analitikai biotechnológiával foglalkozni. Tudományos igazgatóhelyettese volt a La Jolla-i Genetic Biosystems cégnek, majd a Novartis által alapított Torrey Mesa Research Institute-ban dolgozott San Diegoban. 2004-ben Innsbruckba költözött, ahol négy évet töltött az Európai Bizottság Marie Curie professzoraként. 2008-ban visszatért Magyarországra, laboratóriumát átköltöztette a Debreceni Egyetemre, emellett továbbra is dolgozott kutatóprofesszorként Bostonban. Sikeresen összekapcsolta a bostoni Barnett Institute of Chemical Analysis és a debreceni Horváth

MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

work of the Horváth Laboratory of Bioseparation Sciences in Debrecen and the Barnett Institute of Chemical and Biological Analysis in Boston. He was a Fulbright Scholar of the US Department of State in 2012. In 2012 he won a Lendület III research grant of the Hungarian Academy of Sciences. Now he is heading the Horváth Csaba Memorial Laboratory of Bioseparation Sciences at the University of Debrecen and the Translational Glycomics Research Group at the University of Pannonia in Veszprém. He led the application efforts at Beckman-Coulter (Brea, CA) on capillary electrophoresis mass spectrometry. He is still living in long-range commuting mode, spending much time in the air flying between several parts of the world, mainly from San Diego to Debrecen and Veszprém, as well as places where various conferences take place. His students benefit from his connections, and time shift as via internet they are in daily discussion with the professor.

His work is focused on capillary electrophoresis and CE-MS-based glycomics as well as glycoproteomics analysis of molecules of biomedical and biopharmaceutical interests. Dr Guttman has published more than 400 scientific papers, and 38 book chapters, authored 1 and edited 4 textbooks, and holds more than 40 patents. He is the past president of the American Chemical Society Hungary Chapter. Prof Guttman is the Editor in Chief for Current Molecular Medicine and serves on the editorial boards of a dozen international scientific journals. He is on the board of the Association of Hungarian American Academicians and associate director of the California Association of Separation Scientists.

Professor Guttman is in the top 0.5% of scientists in the world (Stanford University study) and has been recognized by numerous awards including the Analytical Chemistry Award of the Hungarian Chemical Society in 2000. He received the CASSS CE Pharm Award, the Arany János Medal of the Hungarian Academy of Sciences, and the Pro Scientia Award of University of Pannonia in 2013. In 2014 he received the Dennis Gábor Award of the Novofer

Csaba Elválasztás-tudományi Laboratórium munkáját. 2012-ben Fulbright-ösztöndíjas volt, majd egyik nyertese lett a Magyar Tudományos Akadémia Lendület III programjának. Jelenleg a veszprémi Pannon Egyetemen a Transzlációs Glikomika Kutatócsoportot és a Debreceni Egyetem Horváth Csaba Elválasztástudományi Laboratóriumát vezeti. Emellett 2021-ig a Beckman-Coulter (Brea, CA) alkalmazott kutatási tevékenységét irányította, főképp a kapilláris elektroforézis — tömegspektrometria kapcsolás területén. Továbbra is kétféle életet él, idejének jelentős részét repülőgépen tölti, útban San Diego és Debrecen, Veszprém vagy a világ különböző tájai felé, ahol éppen konferencián vesz részt. Diákjainak sok előnye származik a professzor nemzetközi kapcsolataiból, és abból, hogy a térbeli távolságok és az időbeli eltolódások ellenére is interneten keresztül napi kapcsolatban lehetnek vele.

Fő kutatási területe a kapilláris elektroforézis, a CE-MS-alapú glikomika, illetve az orvosbiológiai és biogyógyszerészeti szempontból érdekes molekulák glikoproteomikai analízise.

Guttman professzor több mint 400 tudományos tanulmányt, 38 könyvfejezetet publikált. Szerzője egy kötetnek, szerkesztője négy tankönyvnek, több mint 40 szabadalma van. Elnöke volt az Amerikai Kémiai Társaság Magyar Tagozatának, a California Association of Separation Scientists igazgatósági tagja, az Amerikai Magyar Akadémikusok Társaságának vezetőségi tagja, a Current Molecular Medicine főszerkesztője és számos tudományos folyóirat szerkesztőbizottsági tagja.

2022-ben szerepelt a Stanford Egyetem által készített, a világ legeredményesebb tudósainak listáján, ahol a felső 0,5%-ban volt. Elismerései között szerepel a Magyar Kémikusok Egyesületének Heuréka díja (2001), a CASSS CE Pharm díja, a Magyar Tudományos Akadémia Arany János Érdeme, a Pannon Egyetem Pro Scientia Díja (2014). 2014-ben megkapta a Novofer Alapítvány Gábor Dénes-díját, 2017-ben a Delaware Valley Chromatography Forum Dal Nogare díját és a Svéd Kereskedelmi Kamara

MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

Foundation. In 2017 he was the recipient of the Dal Nogare Award of the Delaware Valley Chromatography Forum and the Grand Prize of the Swedish Chamber of Commerce. Dr Guttman was named as a distinguished Brain Pool Fellow of the National Research Foundation of Korea in 2021. Prof Guttman was also the recipient of the 2024 Jedlik Ányos Award of the Hungarian Intellectual Property Office and the Cross of Merit of the Hungarian Republic in 2024.

In 2004 he was elected external member of the Hungarian Academy of Sciences in the Section of Chemical Sciences. He read his inaugural speech *Miniatürizálás az elválasztástechnikában. Elektroforézis-mikrochipek alkalmazása a modern bioanalitikában* on 12 October 2004.

We asked three questions to Professor Andras Guttman. The questions and his answers follow.

1. Hungary is very proud of its "grey matter", the scientific performance is considered one of the country's most important results. How important do you think Hungary is in the scientific world of the 21st century?

Andras Guttman: Hungarians are at the forefront of the scientific world in many respects. In the 20th century, Hungarians were the leading researchers in the field of separation science, especially in chromatography (István Halász, Csaba Horváth and others). Currently, in our rapidly changing world, it would be good to maintain this leading role.

2. A great number of excellent Hungarian scientists live and work outside Hungary. What do you think of your national and professional identity with reference to your scientific career?

Andras Guttman: Hungarian researchers are known and recognized all over the world. As a Hungarian who has gone abroad, I have tried to help young Hungarian researchers as much as possible (shorter and longer invitations, scholarships, postdoc opportunities) and to get them started on the same path so that they can

Nagydíját. 2021-ben a Koreai Nemzeti Kutatási Alapítvány Brain Pool tagja lett. 2024-ben átvehette a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala egyik legrangosabb díját, a Jedlik Ányos-díjat és a Magyar Érdemrend Tisztikeresztjét. 2004-ben a Magyar Tudományos Akadémia külső tagjává választották a Kémiai Tudományok Osztályában. Székfoglaló előadását 2004. október 12-én tartotta *Miniatürizálás az elválasztástechnikában. Elektroforézis-mikrochipek alkalmazása a modern bioanalitikában* címmel.

Három kérdést tettünk föl Guttman András professzor úrnak. A kérdéseket és a válaszokat az alábbiakban közöljük.

1. Magyarország nagyon büszke a szürkeállományára, a tudományos teljesítmény az ország egyik legfontosabb eredményének számít. Hogyan ítéli meg Magyarországnak a 21. századi tudomány világában betöltött szerepét?

Guttman András: A magyarok számos tekintetben a világ tudományos élvonalában vannak. A XX. században az elválasztás-technika területén, kiváltképp a kromatográfiában a magyarok voltak a vezető kutatók (Halász István, Horváth Csaba és mások). Jelenleg, a gyorsan változó világunkban is jó lenne ezt a vezető szerepet megőrizni.

2. Sok magyar tudós él és dolgozik Magyarország határain kívül. Milyen összefüggést lát nemzeti/etnikai hovatartozása és tudományos pályafutása között?

Guttman András: A magyar kutatókat a világ minden táján ismerik és elismerik. Mint külföldre szakadt hazánkfi, a kinti lehetőségeket megragadva, megpróbáltam minél többet segíteni fiatal magyar kutatóknak (rövidebb-hosszabb meghívások, ösztöndíjak, posztdok lehetőségek) és elindítani őket ugyanezen azon az úton, hogy minél több tapasztalatot szerezzenek külföldön, amit aztán Magyarországon kamatoztathassanak.

MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

gain a lot of experience abroad, which they can then use in Hungary.

3. We live in a changing world facing problems unknown earlier. Which areas of research can meet the most urgent demands of our days?

Andras Guttman: In our time, in addition to basic research, great emphasis should be placed on applied research in all disciplines, i.e. on solving industrial problems that significantly contribute to economic growth.

Contact

Pannon Egyetem
Bio-nanotechnológiai és Műszaki Kémiai
Kutatóintézet
8200 Veszprém, Egyetem utca 10.
Magyarország
Tel.: +36 88 624063
E-mail: andrasguttman@gmail.com
E-mail: guttman.andras@mk.uni-pannon.hu

MTA-PE Transzlációs Glikomika Kutatócsoport
8200 Veszprém, Egyetem u. 10.
Magyarország
Tel.: +36 88 624063, Mobil: +36 30 324-8652
E-mail: andrasguttman@gmail.com
E-mail: guttman.andras@mk.uni-pannon.hu
Web: <https://lendulet.uni-pannon.hu>

Debreceni Egyetem
Általános Orvostudományi Kar
4032 Debrecen, Nagyerdei körút 98.
Magyarország
Tel.: +36 52 411717 / 56542
Tel.: +36 52 411717 / 64182
Fax: +36 1 321562
E-mail: andrasguttman@gmail.com
E-mail: guttmanandras@med.unideb.hu
Web: <http://www.hlbs.org/>

3. Változó világunkban korábban ismeretlen problémákkal szembesülünk. Véleménye szerint melyik tudományterület kutatásai adhatnak leginkább választ korunk legégetőbb kérdéseire?

Guttman András: Korunkban az alapkutatás mellett minden tudományágban nagy hangsúlyt kellene helyezni az alkalmazott kutatásra, azaz olyan ipari problémák megoldására, amik jelentősen hozzájárulnak a gazdaság növekedéséhez.

Kapcsolat

Pannon Egyetem
Bio-nanotechnológiai és Műszaki Kémiai
Kutatóintézet
8200 Veszprém, Egyetem utca 10.
Magyarország
Tel.: +36 88 624063
E-mail: andrasguttman@gmail.com
E-mail: guttman.andras@mk.uni-pannon.hu

MTA-PE Transzlációs Glikomika Kutatócsoport
8200 Veszprém, Egyetem u. 10.
Magyarország
Tel.: +36 88 624063, Mobil: +36 30 324-8652
E-mail: andrasguttman@gmail.com
E-mail: guttman.andras@mk.uni-pannon.hu
Honlap: <http://lendulet.uni-pannon.hu>

Debreceni Egyetem
Általános Orvostudományi Kar
4032 Debrecen, Nagyerdei körút 98.
Magyarország
Tel.: +36 52 411717 / 56542
Tel.: +36 52 411717 / 64182
Fax: +36 1 321562
E-mail: andrasguttman@gmail.com
E-mail: guttmanandras@med.unideb.hu
Honlap: <http://www.hlbs.org/>

